

Tweede Kamer der Staten-Generaal
T.a.v. mevrouw drs. J.Z.C.M. Tielen
Voorzitter van de Vaste Commissie voor Financiën
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Datum
25 juni 2021
Kenmerk
U202100601
Telefoon
06 - 5333 9665
Bijlage(n)
-

Onderwerp

Gemeenten: Zet belang van zwaar gedupeerde gezinnen voorop

Geachte mevrouw Tielen,

De Kamer staat voor een belangrijke stap in het verdere proces van de Kinderopvangtoeslagaffaire. Het kabinet schetst in de Kamerbrief bij de 7e voortgangsrapportage de dilemma's en voorgestelde richtingen voor het vervolg. Vanuit de gemeentelijke uitvoeringspraktijk geven wij de Kamer graag een aantal overwegingen bij de besluitvorming hierover mee. De kern hiervan is dat er bij gemeenten grote zorgen leven met betrekking tot de ondersteuning van de zwaarst gedupeerden, en dat we daarom de noodzaak van de aangekondigde herziening van de herstel-aanpak onderschrijven. De nu voorgestelde regelingen en de stapeling daarvan zal de hulp, juist aan die zwaarst gedupeerden, verder bemoeilijken. Hierom is het des te noodzakelijker dat u de focus legt op het ondersteunen van deze groep. Voor de VNG is het daarbij essentieel dat de voorstellen van het kabinet op onderlinge samenhang, maatschappelijke uitlegbaarheid, uitvoerbaarheid en juridische houdbaarheid worden getoetst. Dat is ook conform de wens van de Kamer (motie van Dijk).

In het licht van het rapport Ongekend Onrecht was de politieke keuze voor een ruimhartige generieke (Catshuis-)regeling begrijpelijk. In de uitvoeringspraktijk zien gemeenten nu dat een dergelijke regeling niet tot versnelling leidt voor de zwaarst gedupeerden, maar in meerdere gevallen zorgt voor vertraging en onzekerheid. In het belang van de zwaarst gedupeerden, die hierdoor niet altijd de aandacht en snelle compensatie krijgen waar behoefte aan is, adviseert de VNG nu niet opnieuw dezelfde generieke weg te bewandelen bij het opstellen van regelingen voor gedupeerden.

Meer snelheid voor de zwaarst gedupeerden

Voorop staat voor gemeenten dat de zwaarst gedupeerden snel en in de volle omvang moeten worden geholpen. Dat betekent compensatie van de werkelijke schade, maar vooral ook aandacht voor heling, wegnemen van schulden en zo goed mogelijke ondersteuning op de verschillende

leefgebieden. De Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen (UHT) en gemeenten trekken hierin zo goed mogelijk samen op. In de praktijk zien gemeenten echter dat er in veel gevallen veel te lang sprake is van onzekerheid over de besluitvorming over de compensatie. Dit staat heling en het weer oppakken van het leven in de weg. Ook gemeenten weten nog niet altijd waar ze aan toe zijn als het gaat om welke inwoners het meest dringend ondersteuning nodig hebben.

De door het kabinet voorgestelde schuldenregeling steunen wij daarom, maar in de uitvoeringspraktijk van gemeenten zien we dat meer generieke regelingen de hulp aan de zwaarst gedupeerden juist belemmeren, en niet versnellen, omdat de uitvoeringscapaciteit niet oneindig schaalbaar is en de aantallen zeer hoog zijn. De VNG pleit ervoor om daarom vooral in te zetten op een goede uitvoering van de huidige regeling en de schuldenaanpak, en een stapeling van werk te voorkomen. Hiermee creëren we ook ruimte voor ondersteuning van de zwaarst gedupeerden.

Aandacht voor uitvoerbaarheid en voor samenhang tussen de geschetste richtingen

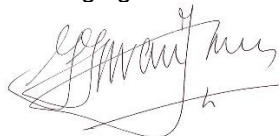
Door nu (nog) niet te besluiten tot nieuwe regelingen, creëren we de komende tijd ruimte voor een betere analyse. Nu is er in een aantal opzichten te weinig inzicht in de aantallen en aard van de gedupeerden (zowel ouders als andere doelgroepen als kinderen, ex-partners en andere toeslagen). Wij willen antwoorden op vragen over omvang van de verschillende doelgroepen, gemiddelde bedragen en gemiddelde afwijkingen, omvang vraag naar brede ondersteuning, etc. In onze spreekkamers zien wij grote verschillen tussen de verschillende gezinnen, die vragen om een meer gerichte aanpak. Lang niet elk gezin heeft hulp nodig, terwijl sommige gezinnen juist zeer intensieve ondersteuning nodig hebben. Stapeling van regelingen kan ook de uitlegbaarheid aan anderen in onze samenleving die in de problemen zijn geraakt, onder druk zetten. Daarom pleiten we voor besluitvorming die is gebaseerd op inzicht in samenstelling en omvang van de doelgroep, de juridische houdbaarheid en de uitvoerbaarheid van voorstellen. En vooral ook inzicht in de effecten voor het individuele gezin. Die analyses worden nog wel gemaakt, maar met de inzet van het kabinet zijn verwachtingen gewekt die moeten worden ingelost.

Tot slot

We vinden het realistisch dat de staatssecretaris in de voortgangsrapportage schrijft dat doorgaan op de huidige weg met de uitvoering van de hersteloperatie geen optie is. Deze zomer wordt verder nagedacht over oplossingen. In het belang van de gedupeerden, en vanuit de gedachte dat Rijk en gemeenten samen één overheid zijn, blijven wij vanzelfsprekend meedenken over aanpassingen, met mogelijk een andere rol voor gemeenten in het proces. Uitlegbaarheid, uitvoerbaarheid en juridische houdbaarheid staan daarbij voor gemeenten voorop. Snelle politieke keuzes nu zonder grondige analyse van doelgroepen en van uitvoerbaarheid van regelingen, zowel los als in samenhang, zetten de lopende uitvoering en het herzieningsproces onder druk.

Wij wensen de Kamer veel wijsheid bij haar overwegingen en besluitvorming.

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

mr J.H.C. van Zanen
voorzitter